

Schoolondersteuningsplan voor ouders

2015 - 2016

Inhoud

1	Inleiding.....	3
2	Wie zijn we en welk onderwijsaanbod is er op onze school?	4
3	Wat bieden we aanvullend op de basisondersteuning?	7
4	Wat zijn de grenzen aan onze ondersteuning?	12
5	Wat zijn onze ambities?	15

1 Inleiding

Voor u ligt het schoolondersteuningsprofiel 2015-2016 van onze school: De Steiger te Groningen, een school voor gereformeerd speciaal onderwijs met een afdeling voor voortgezet speciaal onderwijs aan zeer moeilijk lerenden (ZML).

De nieuwste ontwikkeling is dat De Steiger per 1 januari 2015 gefuseerd is met NoorderBasis, een vereniging van 19 scholen, waarvan 17 basisscholen, een school voor Speciaal Basis Onderwijs en een school voor (Voortgezet) Speciaal Onderwijs.

De naam De Steiger is gekozen omdat deze naam past bij De Meerpaal. Bovendien heeft een steiger twee betekenissen: je kunt aanleggen bij een steiger bij het water en een rustpositie innemen. Maar een steiger kan ook de hoogte ingaan. Om iets op te bouwen heb je een bouwsteiger nodig. Dat willen we ook met ons onderwijs bereiken: iets opbouwen, maar ook op zijn tijd rustig aan kunnen leggen. Per 1 augustus 2008 is de afdeling oudste leerlingen (vanaf 13 jaar) een VSO afdeling geworden.

Onze school maakt deel uit van het samenwerkingsverband VO 20.01/20.02. Samen met alle scholen voor voortgezet (speciaal) onderwijs in de gemeenten zorgen we ervoor dat er voor elk kind een passende onderwijsplek beschikbaar is. Op de website van het samenwerkingsverband www.passendonderwijsgroningen.nl staat aangegeven:

- welke schoolbesturen zijn aangesloten bij het samenwerkingsverband;
- de ondersteuningsprofielen van de scholen;
- wat de basisondersteuning is van alle scholen in het SwV.

2 Wie zijn we en welk onderwijsaanbod is er op onze school?

Visie en missie:

De Steiger wil een school zijn die haar leerlingen laat weten dat zij onvoorwaardelijk geliefde kinderen van God zijn en die ze daarvoor toerust.

Het onderwijs op onze school is erop gericht om binnen een open en veilige sfeer iedere leerling uiteindelijk te kunnen laten participeren op de voor hem/haar passende plaats in de samenleving.

Elke leerling heeft recht op een zo autonoom mogelijke plaats in de samenleving. Daarom is ons onderwijs ingericht op het leren toepassen van algemene basisvaardigheden zoals, voorbereiding op werken, wonen en vrije tijd. Leerlingen worden gestimuleerd om zelfstandig te denken en handelen (leerkrachten en leerlingen zijn bekend met het E.I.M, zelf oplossend vermogen en generaliseren). Leerlingen mogen ontdekken hoe het is om ergens verantwoordelijk voor te zijn.

Elke leerling met zijn of haar competenties willen we helpen aan een woon- werk of dagbestedingsplek die bij hem/haar past.

Ons onderwijs is erop gericht om competenties van leerlingen te ontdekken en te helpen ontwikkelen.

Onze visie op Passend Onderwijs is:

Een passende plek voor elke leerling, waarin een ononderbroken ontwikkeling en de kwaliteiten van leerlingen centraal staan:

Kortom:

Gewoon waar het kan, speciaal waar het moet!

Externe factoren (zoals b.v. het vervoer) kunnen invloed hebben op wat uiteindelijk de woon-werkplek van leerlingen zal zijn. De school zal met deze randvoorwaarden rekening moeten houden. Wat een leerling qua capaciteiten kan en wat van een leerling qua wetgeving geëist wordt, moet in de praktijk wel mogelijk zijn.

Visie op ontwikkeling:

Voor ons is ieder kind van oorsprong een uniek mens, door God geschapen. Om zich te kunnen ontwikkelen beschikken kinderen van nature in meer of mindere mate over bepaalde eigenschappen. Kinderen willen iets kunnen en iets leren (competentie en nieuwsgierigheid). Ze zoeken omgang en staan open naar de wereld om hen heen (relaties en onbevangenheid). Kinderen willen graag zelf kiezen en aan de slag gaan met uitdagende nieuwe dingen (autonomie en zelfvertrouwen).

Die eigenschappen kunnen alleen tot ontwikkeling komen als het kind bescherming, liefde, aanmoediging, sturing en respect van volwassenen en leeftijdgenoten ontvangt. Een kind wordt op weg naar volwassenheid steeds onafhankelijker als het kan vertrouwen op eigen kunnen en eigen keuzes.

Waar we rekening mee dienen te houden is dat de leerlingen die onze school bezoeken, beperkt zijn in hun mogelijkheden. Er zijn leerlingen die bepaalde basisontwikkelingen nog niet beheersen en die op een andere manier leren. We streven naar de meest optimale vorm van onderwijs op maat van de leerling, onderwijs dat er dus ook op gericht is de denkontwikkeling te bevorderen

Tevens krijgen wij steeds meer leerlingen met specifieke gedragsproblemen en leerlingen die op een zeer laag niveau functioneren. Voor deze leerlingen zullen we genoeg kennis moeten ontwikkelen om optimaal aan te sluiten bij hun hulpvraag. Ons team heeft als uitgangspunt zo goed mogelijk recht te doen aan de eigenheid van ieder specifiek kind en gaat uit van zijn of haar specifieke mogelijkheden.

Kinderen moeten zo goed mogelijk hun gaven tot ontwikkeling brengen, maar niet primair ter wille van hun zelfontplooiing. We sturen juist aan op het dienstbaar zijn in alle verhoudingen. Afhankelijk kunnen en durven zijn in relaties is kenmerkend voor het leven van een christen.

Tegelijk beseffen we dat dit alleen maar kan, als het kind hieraan vorm geeft vanuit zelfaanvaarding en zelfrespect. We zoeken naar een inrichting van ons onderwijs waarin deze eigenschappen tot ontwikkeling komen. Wij geven dat vorm door middel van ontwikkelingsgericht onderwijs.

We baseren ons onderwijs niet op autonomie en zelfvertrouwen, maar werken vanuit christelijke principes aan eigen verantwoordelijkheid en zelfstandigheid. De begrippen 'redzaamheid' en 'volwassenheid' kenmerken ons christelijk opvoedingsdoel. We zeggen daarmee dat kinderen verantwoordelijkheid moeten leren dragen voor hun relatie met God, de naaste, de schepping en het omgaan met zichzelf. Wij noemen dit adaptief toerustend onderwijs.

Visie op onderwijs:

Onze visie op onderwijs sluit naadloos aan bij onze visie op ontwikkeling. Zoals aangegeven gaan we uit van de specifieke mogelijkheden van ieder individu. In ons onderwijs dagen we kinderen uit zich te ontwikkelen zodat ze kunnen uitgroeien tot zelfstandig handelende mensen, die in staat zijn om zo goed mogelijk sociaal te functioneren in de maatschappij: in hun eigen sociale omgeving en op het gebied van vrije tijd, dagbesteding of werk.

Op grond van het instroomprofiel en verwachte uitstroomprofielen en het daaraan gekoppelde ontwikkelingsperspectief werken de leerkrachten met instructieniveaus.

Om de gewenste situatie te realiseren is het van belang dat het onderwijs zodanig ingericht wordt dat leerlingen gestimuleerd worden zichzelf meer te ontwikkelen. Dat wil zeggen het versterken van hun zelfbeeld, de sociale vaardigheden, de zelfredzaamheid en het zelf oplossend vermogen (zelf leren nadenken, oplossingen bedenken, vaardigheden toe te passen en initiatieven te nemen). De nadruk ligt op het zelf denken en doen.

Naar aanleiding van deze ontwikkeling kunnen de leerlingen aangesproken worden op hun eigen verantwoordelijkheden.

Voor het team betekent dit dat de onderwijsbehoeften van de leerling centraal staat. De methode van lesgeven/begeleiden geeft ruimte tot zelf ontdekken en kiezen. De begeleider krijgt een ondersteunende, begeleidende rol. De begeleider besteedt aandacht aan het functioneren van de leerlingen en creëert daarbij ruimte van waaruit ze zich verder kunnen ontwikkelen.

Het onderwijs aan de leerlingen moet praktisch en functioneel zijn. De leerstof is gericht op de toepasbaarheid in de samenleving.

Op De Steiger gebruiken wij het Eigen Initiatief Model (EIM) als basis voor onze begeleiding van de leerlingen. Het EIM is een model dat erop is gericht om de zelfredzaamheid te

vergroten door het leren van algemene (denk) vaardigheden die inzetbaar zijn op elk gebied van het dagelijkse leven. Het inzetten op elk gebied van het dagelijkse leven noemen we generaliseren.

We maken onderscheid in het denken en het uitvoeren, zonder na te denken kan je immers ook niet uitvoeren. Met behulp van het EIM leren we de leerlingen (weer) bewust te worden van het denken vóórdat ze ook maar beginnen aan de uitvoering van een taak. We onderscheiden drie algemene denkvaardigheden; plannen, bijsturen en evalueren.

Deze algemene denkvaardigheden gebruikt ieder mens wanneer hij aan een taak begint maar hij staat er vaak niet bewust bij stil. Wanneer we aan onze dag beginnen bedenken we bijvoorbeeld dat we alvast de wasmachine kunnen aanzetten voordat we een boodschapje doen om vervolgens de was uit te hangen en een broodje te gaan eten. Een simpel voorbeeld waar onze leerlingen vaak niet over nadenken omdat ze simpelweg de vaardigheden van plannen, bijsturen en evalueren niet (voldoende) beheersen.

Door gebruik te maken van een stoplicht en aan te sluiten bij de vaardigheden en het niveau van de leerling leren we de leerling zelf verantwoordelijkheid te nemen voor het eigen denkproces.

In de praktijk praten we over het maken van een plan maken voordat je begint (rood in het stoplicht), nadenken terwijl je bezig bent (oranje in het stoplicht) en terugkijken als je klaar bent (groen in het stoplicht).

Voor de leerlingen geven de kleuren en plaatjes houvast terwijl ze nadenken. Door stap voor stap deze algemene denkvaardigheden te oefenen in de praktijk leren we de leerlingen bewust te worden van hun vermogen om zelf te plannen, bijsturen en evalueren.

3 Wat bieden we aanvullend op de basisondersteuning?

Alle scholen in het samenwerkingsverband bieden basisondersteuning aan leerlingen. Deze basisondersteuning geldt voor alle scholen in het samenwerkingsverband en betreft een gezamenlijke afspraak over de basiskwaliteit op het gebied van ondersteuning aan leerlingen.

Onze school werkt met een basisaanbod en werkwijze die zijn afgestemd op de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van de ZML-leerling. De school heeft voor de verschillende leerroutes 1,2,3 en 4 haar aanbod vastgelegd in arrangementen. Een arrangement beschrijft per vakgebied het leerstofaanbod, de leerdoelen, het didactisch handelen, de leertijd en het pedagogisch handelen.

De Steiger hanteert de volgende systematiek:

- Basisarrangement (leerroute 3): Het grootste deel van onze leerlingen volgt deze leerroute.
- Verdiept arrangement (leerroute 4): Van leerroute 3 - het basisarrangement - is een verdiept arrangement afgeleid voor leerlingen die meer leerstof aankunnen en/of minder leerkrachtsturing nodig hebben.
- Intensief arrangement (leerroute 1 en 2): voor leerlingen die meer tijd of herhaling nodig hebben om de beoogde doelen te behalen.

Leerroutes en niveaubepaling van het SO

Bij de niveaubepaling binnen de leerroutes is er een koppeling tussen de CED leerlijnen en Cito.

Arrangement	Leerroute	Uitstroomniveau Taal SO		Uitstroomniveau Rekenen SO	
		CED leerlijn	Cito	CED leerlijn	Cito
Basis	3	6-8	M3A/B-M4C	6-8	E2A/B-M5C
Verdiept	4	8-9	M4C-E5C	8-9	M4A/B-E5C
intensief	2	4-5	M2A/B-M3C	4-5	E1-E2C
Intensief	1	1-3	<M1-M1A/B	1-3	<M1-M1A/B

Leerroutes en niveaubepaling van het Leerroutes en niveaubepaling van het VSO

Gezien de heterogene doelgroep leerlingen op het ZML heeft de Steiger diverse uitstroombestemmingen opgesteld en de daarbij te volgen (leer)route. Grofweg wordt onderscheid gemaakt in vier te volgen leerroutes ,2,3 of 4), die ieder leiden tot een daarbij behorende uitstroombestemming.

Leerroute *	Uitstroombestemming
4	Vervolgonderwijs, arbeid of WSW.
3	Arbeidsmatige dagbesteding
2	Activiteitengerichte dagbesteding
1	Belevingsgerichte dagbesteding

De indeling op deze routes wordt gemaakt op basis van de leerlingkenmerken op het niveau van de:

- Verstandelijke ontwikkeling
- Emotionele ontwikkeling
- Adaptieve ontwikkeling
- Schoolse vaardigheden

Per bovenstaand ontwikkelingsdomein wordt de leerling ingeschaald in een leerroute 1,2,3 of 4. Op basis van het niveau van alle ontwikkelingsdomeinen wordt de leerling ingeschaald in een definitieve leerroute.

Uitstroomprofiel VSO				
Leerroute	1	2	3	4
Uitstroombestemming				
Uitstroombestemming	Belevingsgerichte dagbesteding	Activiteitengerichte dagbesteding	Arbeidsmatige dagbesteding	Arbeid/WSW
Leerlingprofiel				
Verstandelijke ontwikkeling	IQ <36	IQ <36	IQ 36-54	IQ 55-70
Emotionele ontwikkeling	≤ 4;0 jaar	4;6 - 6;0 jaar	6;6 - 9;0 jaar	≥ 9;6 jaar

Adaptieve ontwikkeling	≤3;11 jaar	4;0 – 5;8 jaar	5;9 – 9;3 jaar	≥9;4 jaar
Schoolse vaardigheden CED leerlijnniveau	CED niveau 1 - 5 voor 75% van de doelen	CED niveau 6 - 8 voor 75% van de doelen	CED niveau 9 - 12 voor 75% van de doelen	CED niveau 13 t/m 16 voor 75% van de doelen
CITO Taal	≤E2 C	≥ E2 A/B - ≤ M4 C	≥M 4 A/B – M5	≥M5
CITO Rekenen	≤M3 C	≥ M3 A/B - ≤ M5 C	≥M 5 A/B – E6 A/B	≥E6 A/B

In het VSO wordt er naar toegewerkt om de leerling zo goed mogelijk voor te bereiden op de domeinen leergebieden, werken, wonen en vrije tijd en burgerschap. Vanaf 2013 worden deze wettelijk verankerd in de kerndoelen VSO van het SLO.

Gedurende iedere fase in het onderwijs wordt de nadruk in toenemende mate gelegd op het domein werken en zal het accent minder op de cognitieve vakken liggen.

Oriënterende fase	Beroepsgerichte fase 1	Beroepsgerichte fase 2	Transitiefase 3
Nederlandse taal en communicatie	Nederlandse taal en communicatie	Nederlandse taal en communicatie	Nederlandse taal en communicatie
Rekenen en wiskunde	Rekenen en wiskunde	Rekenen en wiskunde	Rekenen en wiskunde
Mens, natuur en techniek	Mens, natuur en techniek	Mens, natuur en techniek	Mens, natuur en techniek
Koken	Catering	Catering	Catering
Huishoudkunde	Huishouding en schoonmaak	Huishouding en schoonmaak	Huishouding en schoonmaak
Plant en dierverzorging	Groen	Groen	Groen
Techniek	Techniek	Techniek	Techniek
		Detailhandel	Detailhandel

	Interne stage	LoL stage	Externe stage
Culturele oriëntatie en creatieve expressie Bewegen en sport	Culturele oriëntatie en creatieve expressie Bewegen en sport	Culturele oriëntatie en creatieve expressie Bewegen en sport	Culturele oriëntatie en creatieve expressie Bewegen en sport

Stages

De leerlingen van het VSO worden voorbereid op vervolgonderwijs, arbeid/WSW, arbeidsgerichte dagbesteding, licht arbeidsgerichte dagbesteding en ervaringsgerichte dagbesteding.

In de transitie van school naar werk heeft stage een belangrijke sleutelrol.

Externe factoren, zoals veranderde wetgeving, vervoer kunnen invloed hebben op waar uiteindelijk de woon-werkplek van leerlingen zal worden. De school zal met deze voorwaarden rekening dienen te houden. Wat een leerling qua capaciteiten kan en wat van een leerling qua wetgeving gevraagd wordt moet in de praktijk wel mogelijk zijn.

Arbeidstoeleiding is erop gericht dat de leerling zicht krijgt op zijn eigen mogelijkheden en wensen en op de mogelijkheden in de maatschappij, op een passende arbeidsplaats of direct of indirect middels doorstroom naar vervolgonderwijs.

Op deze manier willen we de leerling stapsgewijs kennis laten maken met arbeid:

Leeftijd van de leerling	Acties	Wie is verantwoordelijk	In overleg met
12 jaar	Toelating VSO	CvB	Ouders*
12- 15 jaar	Arbeidstraining Excursies naar dagbesteding en bedrijven	Leerkrachten vso Coördinator interne stage	Leerkracht, onderwijsassistenten en stagiaires.
13,14 jaar	Interne stage	Leerkracht Coördinator interne stage Stage coördinator	Leerkracht en onderwijsassistent.
14/15/16 jaar	LoL stage	Leerkracht Coördinator interne stage	Stagiair(e), Ouders, Werkplek begeleider

	Transitieplangesprek Esseon (15 jaar) Vineland (15 jaar)	Stage coördinator	Orthopedagoog
16 jaar	Assesment: Beroepeninteresseset Onderzoek schoolarts Oudergesprek met schoolmaatschappelijk werker, leerling en stage coördinator. Transitieplangesprek	Leerkracht Stage coördinator	Leerling, ouders, schoolmaatschappelijk werker, stage coördinator, contactpersoon van de Mee, schoolarts, orthopedagoog.
		Leerkracht Stage coördinator	Stagiair(e) en ouders
17,5 jaar	transitieplangesprek; externe stage Aanvraag WAJONG/DUO	Stage coördinator Externe specialist	Stagiair(e), Ouders, Externe specialist
17/18 jaar-20 jaar	Externe stage	CvB Stage coördinator	Stagiair(e) en ouders
	transitieplangesprek: Aanvraag indicaties: WSW/Dagbesteding Uitstroombestemming	CvB Leerkracht Externe specialist Stage coördinator	Stagiair(e), ouders en MEE of andere ondersteuning
	Eindgesprek op werkplek	Stage coördinator	Stagiair(e), Ouders, werkplek begeleider bedrijf
	Nazorg: Contact ouders Contact werkgever	Leerkracht Stage coördinator	Stagiair(e), ouders, werkgever en

*Ouders = wettelijk vertegenwoordiger

Samenwerking tussen leerling, ouders, stageplek en school

Bij de stage zijn leerling, school en stageplek betrokken. Bij de externe stage worden ook de ouders betrokken. Bij de transitiegesprekken werken leerling, ouders en school nauw samen.

Deze samenwerking is van belang voor:

- Bepalen van het uitstroomprofiel en uitstroombestemming
- Ondersteunen van de leerling
- Interesse van de leerling peilen en de keuze van de stageplek bepalen.

4 Wat zijn de grenzen aan onze ondersteuning?

Wij streven er naar de zorg voor de leerlingen op een verantwoorde wijze gestalte te geven. Er kunnen zich echter situaties voordoen, waarin wij als school de grenzen van onze mogelijkheden ervaren. In het algemeen geldt dit bij leerlingen met een zware externaliserende gedragsproblematiek, een meervoudige, complexe problematiek of als het gaat om leerlingen met een te gering of te hoog ontwikkelingsperspectief. Het is mogelijk dat dit speelt bij aanmelding van een leerling voor onze school, maar kan ook gaan spelen gedurende de tijd dat een leerling bij ons op school zit.

In het voorgaande is al aangegeven dat we 5 ontwikkelingsprofielen onderscheiden, waarbij is gesteld dat we aan kinderen binnen profiel 2 t/m 4 onderwijs kunnen bieden. Dit betekent dat we voor leerlingen met ondersteuningsbehoeften vanuit profiel 1 en profiel 5 geen opvangmogelijkheden hebben. Voor wat betreft IQ wordt dan een ondergrens van 20 getrokken. Maar niet alleen IQ, ook de feitelijke ontwikkelingsleeftijd en de complexiteit van de problematiek speelt een rol bij de toelatingsafweging.

Enkele voorbeelden van situaties, waarin de grens van onze mogelijkheden bereikt kan worden:

Verstoring van rust en veiligheid

Indien een leerling zodanig grote gedragsproblemen heeft, dat dit leidt tot ernstige verstoring van de rust en orde in de groep of de veiligheid van kinderen en personeel bedreigt.

Interferentie tussen verzorging/behandeling en onderwijs

Indien een leerling een handicap heeft die een zodanige verzorging/behandeling vraagt dat daardoor zowel de zorg en behandeling voor de betreffende leerling als het onderwijs aan de leerling onvoldoende tot zijn recht kan komen. Het gaat hier bijvoorbeeld om leerlingen, die verpleegkundige handelingen vragen; het personeel van de school is hiervoor onvoldoende toegerust. Ook speelt mee dat huidige wet en regelgeving op de terreinen zorg en onderwijs beperkingen opleggen aan een gecombineerd aanbod van onderwijs en zorg.

Verstoring van het leerproces voor de andere kinderen

Indien het onderwijs aan de leerling met een handicap een zodanig beslag legt op de tijd en aandacht van de leerkracht dat daardoor de tijd en aandacht voor de overige leerlingen in de groep onvoldoende of in het geheel niet kan worden geboden. Een leerling moet in een groep van rond de 12 leerlingen onderwijs kunnen volgen.

Contact

Er moet sprake zijn van contact tussen de leerling en de leerkracht. Soms is de bijkomende problematiek bijvoorbeeld ASS (comorbiditeit) dermate voorliggend dat onderwijs niet meer mogelijk is.

Te geringe leerbaarheid

De leerling moet aan schoolse activiteiten kunnen deelnemen. Er zal dus enige mate van leerbaarheid moeten zijn.

Te late aanmeldingen

Soms worden leerlingen op oudere leeftijd (15-17 jaar) aangemeld, omdat het is misgegaan in het Praktijkonderwijs. De hulpvraag is dan zeer complex. De motivatie is bij deze leerlingen door jarenlange overvraging vaak gering. Het is voor ons als school dan moeilijk om nog een goede stageplek te vinden en tegemoet te komen aan de onderwijsbehoeften van deze leerlingen.

Blinde en slechthorende kinderen

Wij kunnen deze doelgroep geen adequaat onderwijsaanbod bieden, omdat het onderwijs aan de basisdoelgroep van onze school juist sterk visueel ondersteund wordt (veel gebruik van pictogrammen).

Dove en slechthorende kinderen

Onze school heeft hier geen ervaring mee. Opvang van deze doelgroep zal nader bestudeerd moeten worden.

Leerlingen met motorische beperkingen

De school is wel toegankelijk voor bijvoorbeeld rolstoelafhankelijke leerlingen. Echter in de VSO-afdeling worden veel praktijkvakken gegeven, die aanpassingen vragen voor leerlingen met een motorische beperking.

Criteria om leerlingen niet aan te nemen of te verwijderen

In de volgende situaties zullen en/of kunnen we een aangemelde leerling niet plaatsen:

- Als de gedragsproblematiek bij de leerling dermate internaliserend is, dat het krijgen van ondersteuning de behoefte aan het krijgen van onderwijs overstijgt.
- Een duidelijke intelligentiegrens aan de onderkant is niet aanwezig maar de leerling moet in staat zijn tot contact en aandacht kunnen hebben voor de ander.
- Indien de leerling in staat is tot het behalen van een diploma vindt er een doorverwijzing plaats naar b.v. Pro of MBO niveau 1.
- Leerlingen waarbij geen ontwikkeling mogelijk is, waarbij de veiligheid van de overige leerlingen of de docent niet gewaarborgd is.
- Een duidelijke grens t.a.v. de onderkant of bovenkant van het IQ is niet aanwezig. Er moet altijd sprake zijn van een cluster 3 indicatie en met het oog op de toekomstige onderwijsrealiteit zal er geïndiceerd worden binnen het SWV Passend Onderwijs.
- Vertrouwen tussen ouders en school is een voorwaarde voor succes. Samenwerking is dus een voorwaarde. Is die niet aanwezig dan wordt de leerling niet aangenomen. Ook het niet conformeren aan de schoolse afspraken is reden tot niet toelaten. Bij de reeds zittende leerling wordt dan het protocol tot verwijdering in gang gezet.
- Indien ouders bezwaren hebben tegen de identiteit van de school en de wijze van in praktijk brengen hiervan in de roostering kan er geen sprake zijn van toelating.
- De eerste school waar wordt aangemeld heeft zorgplicht: de taak om een passende onderwijsplek te bieden of door te geleiden naar een andere, passende plek. Bij aanmelding moeten ouders aangeven of ze verwachten dat hun kind ondersteuning nodig heeft om onderwijs te kunnen volgen.

Na plaatsing

Indien het op school na plaatsing niet lukt om de ondersteuning voor de leerling passend vorm te geven, dan heeft de school een inspanningsverplichting bij thuiszittende leerlingen die als volgt vormgegeven wordt:

- a. een thuiswerkplan, waarmee de leerling thuis aan het werk kan met de lesstof die in de groep/klas wordt aangeboden;*
- b. twee keer per week twee uur aanwezigheid met begeleiding op school waarbij het thuiswerkplan wordt besproken, er extra instructie plaats kan vinden en toetsen kunnen worden afgenomen.*

5 Wat zijn onze ambities?

De Steiger (V)SO vormt een dieptevoorziening voor de reguliere basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs die vallen onder het voedingsgebied van NoorderBasis

We willen flexibele onderwijs- ondersteuningsarrangementen bieden met alle samenwerkingspartners (onderwijs en zorg).

Ambities intern

Niveau	Verdieping	Intensivering
1. school	De school wil specifiek voor leerlingen die behoefte hebben aan met name praktische vorming, meer kunnen gaan bieden. Dit kan bereikt worden door samenwerking te zoeken met scholen voor praktijkonderwijs, zoals het PrO van het Gomarusscollege. In samenwerking met praktijkonderwijs kunnen we expertise delen en uitdagende en passende leerroutes voor leerlingen organiseren en uitvoeren. Een mogelijkheid kan zijn om de overstap van SO naar praktijkonderwijs te versoepelen.	De school wil graag tussenarrangementen creëren, waarbij de zorg tussen SBO, BaO, REC3, RENN 4, PRO en NOVO meer op elkaar af worden gestemd en waardoor we meer voor de zorgleerlingen in de regio kunnen betekenen. De orthopedagoog en intern begeleider hebben een audit gevolgd om met de ogen van de inspectie te kijken. Er is een kijkwijzer van de Vaardigheids Meter Instructiegedrag (VHM) waarmee leerkrachten worden beoordeeld tijdens klassenbezoeken op het gebied van het Directe Instructie Model (DIM). Er zijn daarnaast mogelijkheden voor coaching en VIB.
2. groep	We willen graag werken met materialen die meer bieden dan hetgeen waar de gemiddelde leerling behoefte aan heeft. Leerlingen met speciale onderwijsbehoeften hebben soms aangepast materiaal nodig. Wij willen inventariseren om te onderzoeken wat voor materialen binnen onze school gewenst zijn, bijv. voor slechtziende kinderen.	Er zijn leerlingen die behoefte hebben aan een pedagogische omgeving waarin zij rust, overzicht en duidelijkheid vinden door veel structuur, duidelijke regels en strikte begeleiding. Ons streven is om dit optimaal te realiseren.
3. leerling	De school wil graag het onderwijsaanbod voor zeer laag functionerende leerlingen uitbouwen en verder ontwikkelen, evenals scholing van leerkrachten hierin.	De school wil voor leerlingen die cognitief meer mogelijkheden hebben meer kunnen bieden, bijvoorbeeld door samenwerking te zoeken met SBO school De Meerpaal. Het meedraaien met een ochtend of middagprogramma behoort dan tot de mogelijkheden, zowel van ZML naar SBO, maar ook van SBO naar ZML.

Ambities extern

1. Hoeveelheid aandacht/handen in de klas

Veel reguliere scholen hebben op dit moment een onderwijssetting waarin zij zich primair richten op groepen. Zij doen dit inmiddels vaak wel op een zodanig adaptieve wijze dat leerlingen met individuele handelingsplannen goed opgenomen worden in het groepsonderwijs. Er zijn echter verschillen tussen scholen. Sommige scholen slagen erin om 'extra handen in de klas' te krijgen door bv. de inzet van de rugzak, stagiaires of vrijwilligers. Bij het praktijkonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs is het evident dat er meer handen voor leerlingen beschikbaar zijn.

Onze ambitie is deze scholen te ondersteunen, b.v. in het opstellen van Ondersteuningsperspectieven en handelingsplannen

2. Aangepast lesmateriaal

Reguliere scholen werken meestal met lesmethoden die uitgaan van een gemiddelde leerling, met differentiatiemateriaal voor de leerlingen die extra uitleg of extra uitdaging nodig hebben. Leerlingen met speciale onderwijsbehoeften hebben soms aangepast materiaal nodig: een ringleiding voor slechthorende kinderen of duidelijke schema's voor kinderen die structuur nodig hebben. Scholen verschillen in de mate waarin zij materialen daarvoor beschikbaar hebben. Onze ambitie is deze scholen te voorzien van aangepaste lesmaterialen, b.v. van de methodes Leespraat en Rekenlijn.

3. Aanpassingen in de ruimtelijke omgeving

Passend onderwijs vraagt voor nogal wat van leerlingen. Sommige leerlingen hebben af en toe of regelmatig een 'time out' nodig. Andere leerlingen hebben veel behoefte aan fysieke bezigheden en dan zijn er ook nog leerlingen voor wie ruimte nodig is voor verzorging of paramedische behandeling. Tenslotte zijn er leerlingen die behoefte hebben aan een pedagogische omgeving waarin zij rust, overzicht en duidelijkheid vinden door veel structuur, duidelijke regels en strikte begeleiding. Binnen lang niet alle schoolgebouwen kan hetgeen gevraagd wordt voor deze leerlingen ook geboden worden. Onze ambitie is deze scholen te adviseren in het inrichten van specifieke ruimtes.

4. Expertise

Het gaat op dit veld om de mate waarin de leerkracht en/of het team kennis van en ervaring met stoornissen en beperkingen hebben. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen teamexpertise en individuele expertise. Onder teamexpertise willen we expertise verstaan die geïntegreerd is in de teamaanpak en geïnternaliseerd in het handelen van alle medewerkers. Onder individuele expertise verstaan wij bij één of meer interne of externe collega's/partners aanwezige expertise. Onze ambitie is deze scholen te begeleiden in team en/ of leerkrachtvaardigheden, b.v. door Video Interactie Begeleiding (VIB).